

Lathund - Checklista för vårdhygienisk egenkontroll

Lathunden innehåller förtydligande avseende vad som krävs för att svara ja i "Checklista för vårdhygienisk egenkontroll -Sjukhusvård".

Grundläggande vårdhygieniska principer

1. Känner alla medarbetare inom enheten till vilka rutiner som ingår i riktlinjen "Grundläggande Vårdhygieniska principer"?

Innebär att du som linjechef ansvarar för att riktlinjen och tillhörande rutiner är kända och följs av alla medarbetare. Riktlinjen förtydligar att grundläggande vårdhygieniska principer alltid gäller oavsett kännedom om smittsam sjukdom eller bärarskap av multiresistenta bakterier.

Se mer i riktlinjen [grundläggande vårdhygieniska principer](#). Följande ingår:

- Basala hygienrutiner
- Arbetskläder
- Punktdesinfektion, se Basala hygienrutiner
- Hantering av blod och kroppsvätskor
- Städning och rengöring
- Livsmedelshantering
- Tvätt och avfall (se rutin All hantering av blod och kroppsvätskor)
- Informera patienten om god handhygien, se Rena händer spelar roll
- Närstående och andra som deltar i patientnära vård ska informeras om och tillämpa god handhygien, inklusive handdesinfektion

2. Har alla medarbetare kunskap om och kan värdera olika riskfaktorer för smittspridning hos patienter inför placering på enheten?

Innebär att du som linjechef tillsammans med medarbetare värderat riskfaktorer, enligt tabell nedan, så att kunskap finns hos medarbetare vid prioritering för val av vårdplats.

Utgångspunkt är riktlinjen [grundläggande vårdhygieniska principer](#), där eget rum prioriteras utifrån typ av riskfaktorer och omfattning. Ju fler riskfaktorer desto högre prioritet för eget rum och/eller egen toalett. Vid bedömning av patientens placering ska även riktlinjerna för [vård av patient med diarré](#) och [luftburen smitta och droppsmitta](#) beaktas.

Hud	Sår (vätskande, svårläkta, omlägningskrävande). Hudskada/hudsjukdom t.ex. eksem. Infarter t.ex. CVK. Dränage, PD-kateter, PEG, trakeostoma.
Utsöndringar	Diarré. Stomi som är svårbandagerad/läcker. KAD/ suprapubisk kateter. När inkontinenshjälpmedel inte fungerar. Kräkningar av misstänkt infektiös orsak.
Luftvägar	Hosta i samband med luftvägsinfektion
Kognitiv förmåga	Bristande kognitiv förmåga kan innebära ökad risk för smittspridning, särskilt vid samtidig förekomst av riskfaktorer.

3. Har sjuksköterska på enheten handlingsberedskap och mandat för att, dygnet runt, omdisponera behovet av eget rum exempelvis vid vård av patient med diarré?

- Innebär att du som linjechef kommunicerat med medarbetare och gett mandat att dygnet runt omprioritera och flytta patienter till eget rum.

4. Finns uppdaterade checklistor avseende patientnära städning, utrustning som delas och slutstädning?

Innebär att du som linjefefer tillsammans med medarbetare i verksamheten definierat ansvarsområde för städning enligt ovan, oavsett utförare. Det ska framgå frekvens, kritiska punkter och städmetoder. Se mer i riktlinjen [verksamhetens ansvar för städning och rengöring](#).

5. Har alla medarbetare som utför städning och rengöring den kunskap som krävs?

Innebär att du som linjefefer systematiskt tillsett att vårdpersonal exempelvis genomgått den regionala lokalvårdsutbildningen för vårdpersonal som finns på Lärplattformen.

6. Har alla medarbetare som hanterar livsmedel den kunskap som krävs för säker livsmedelshantering på enheten?

Innebär att du som linjefefer följer upp att medarbetare som hanterar livsmedel har kunskap och följer [egenkontrollprogram](#) och rutin för [livsmedelshantering på vårdenhet](#).

7. Informerar vårdpersonalen patienter om vikten av handhygien och vid behov hjälper till att utföra denna?

Innebär att du som linjefefer lyft frågorna med medarbetare så att det kontinuerligt bedöms vilka patienter som behöver hjälp med handhygien. Se mer om handhygien för patienter och anhöriga i [rena händer spelar roll](#)

8. Följer du kontinuerligt upp fråga 1-7 genom samtal och observationer av medarbetarna samt ger återkoppling till enskild medarbetare om brister i följsamhet förekommer?

9. Har du som linjefefer definierat vilka situationer som innebär ökad risk för smittspridning? Driver du ett kontinuerligt arbete för att skapa en gemensam bild hos medarbetarna för hur och när skyddsutrustning som visir, plastförkläde och skyddshandskar används?

Innebär att du som linjefefer tillsammans med medarbetare inventerar vilka situationer/undersökningar mm på vårdenheten som innebär ökad risk för stänk och kontakt med kroppsvätskor för att skapa gemensam grundnivå för när skyddsutrustning ska användas. Se mer i rutinen för [basala hygienrutiner](#)

10. Får alla nyanställda medarbetare, studenter med flera genomgång av enhetens definierade situationer där ökad risk för smittspridning finns och i vilka situationer skyddsutrustning ska användas?

Innebär att det finns en struktur så att detta säkerställs, exempelvis i checklista vid nyanställning.

11. Finns allt material för att tillämpa basala hygienrutiner standardiserat uppsatt vid alla platser där patient- och vårdrelaterat arbete förekommer?

Innebär att du som linjefefer, efter värdering av smittrisker på enheten, tillser att det finns en strukturerad standard för vilket material som ska finnas i rum där patient- och vårdrelaterat arbete förekommer. Grundläggande material för att kunna upprätthålla basala hygienrutiner är handdesinfektionsmedel, handskar i relevanta storlekar, plastförkläde och ytdesinfektion. Eventuellt finns också behov av visir.

Patientnära arbete innebär arbete när patient undersöks, behandlas eller vårdas. Vårdrelaterat arbete innebär t.ex. hantering av rent gods, städning, arbete i läkemedelsrum, desinfektionsrum eller patientkök.

12. Då arbetskläder bärs, är samtliga förutsättningar för att tillämpa basala hygienrutiner uppfyllda hos alla medarbetare?

Innebär att du som linjechef har kontroll på att rutin för [arbetskläder](#) följs av alla som utför patientnära och vårdrelaterat arbete i verksamheten, samt vid behov ger återkoppling vid avsteg. Detta innebär bland annat att smycken och klockor inte används och att naglar är kortklippta och fria från konstgjort material.

13. Följer du kontinuerligt upp frågorna 9 – 12 genom samtal och observationer av medarbetarna och lokaler, samt vid behov ger återkoppling till enskild medarbetare och tillser att lokaler optimeras?

14. Har alla medarbetare kunskap och följsamhet till hur olika produkters renhetsgrad bevaras fram till användning hos patient, genom korrekt förvaring och hantering?

Innebär att du som linjechef regelbundet följer upp innebörd och tillämpning av basala hygienrutiner, förvaring och underhåll av material, för att behålla renhetsgrad på material som används. Se mer i Vårdhandbokens avsnitt om [Ren och steril rutin utanför operationsenheter](#).

15. Kontrolleras och underhålls disk- och spoldesinfektorer samt eventuell diskdesinfektor för värmekänsliga endoskop enligt rutin och tillverkares anvisning?

Innebär att du som linjechef tillsett att regelbunden kontroll och underhåll för ovan nämnd utrustning sker enligt anvisningar samt har en långsiktig plan för [nyanskaffning](#). [Loggbok med checklista för spol- och diskdesinfektor](#) ger mer information och råd om hur dokumentation och kvalitetssäkring kan göras.

16. Följer du kontinuerligt upp frågorna 14 - 15 genom samtal och observationer av medarbetarna, förråd och medicinskteknisk apparatur samt vid behov ger återkoppling till enskild medarbetare och åtgärdar eventuella brister?

17. Använder verksamheten Infektionsverktyget för att systematiskt ta ut data gällande VRI och analysera informationen?

Innebär att du som linjechef tillsammans med medicinskt ledningsansvarig använder data avseende VRI och vid behov upprättar handlingsprogram. Information och länk till rapportgeneratorn finner du på Vårdhygiens sida om [infektionsverktyget](#).

18. Utvärderar alla medarbetare kontinuerligt behov av kvarliggande urinkatetrar?

Innebär att du som linjechef kontinuerligt för diskussion och medvetandegör medarbetare om frågan för att förebygga vårdrelaterad urinvägsinfektion, samt att det finns rutin för hur detta dokumenteras i befintligt journalsystem.

19. Följer du upp frågorna 17- 18 systematiskt?

20. Har du som chef uppgifter om alla medarbetares/studenters immunitet mot vattkoppor och mot övriga infektioner i enlighet med "Vaccination för medarbetare inom VGR"?

Innebär att du som linjechef inventerar immunitet både vid nyanställning och för befintliga medarbetare. Mer om arbetsgivarens ansvar att bedöma och förebygga smittrisker genom vaccination eller andra skyddsåtgärder finns att läsa i arbetsmiljöverkets förskrift om [Smittrisker \(AFS 2018:4\)](#), samt i den regionala riktlinjen om [vaccination för medarbetare inom VGR](#).

21. Arbetar du aktivt för en kultur på enheten där det är accepterat att medarbetare påminner och säger till varandra om vårdhygieniska riktlinjer och rutiner inte följs?

Innebär att du som linjechef kontinuerligt leder och för en diskussion om detta som främjar ständiga förbättringar.

22. Har alla medarbetare kunskap om stick- och skärskador samt exponering för blod, både förebyggande åtgärder och åtgärder som ska vidtas vid exponering?

Innebär att du som linjechef säkerställt att alla känner till rutiner för stick- och skärskador samt exponering för blod eller blodtillblandade kroppsvätskor. Detta inbegriper både [förebyggande åtgärder](#) samt [åtgärder vid exponering](#).

23. Sker risk- och konsekvensanalys ur vårdhygieniskt perspektiv i samband med förändrade arbetsrutiner och/eller organisatoriska förändringar?

Innebär att du som linjechef tillsammans med medicinskt ledningsansvarig gör risk och konsekvensanalys där vårdhygieniskt perspektiv bör beaktas.